

Aleksandrović Marija je rođena 1972. godine u Novom Sadu. Osnovnu školu završila je u Žablju, a srednju poljoprivrednu u Zrenjaninu. Po završetku srednje škole upisuje Filozofski fakultet u Novom Sadu, Odsek srpska književnost i jezik. Osnovne studije je završila 2005. godine i stekla zvanje profesora srpske književnosti i jezika. Upisuje specijalističke studije 2005. godine takođe na Odseku za srpsku književnost i jezik Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, a 2006. godine brani specijalistički rad pod nazivom *Stih i lirsko – epska usmena romska poezija*. Postdiplomske studije završila je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu na Odseku za srpsku književnost i jezik. Odbranila je magistarski rad pod nazivom *Romske epsko – lirске pesme, starija i nova beleženja (klasifikacija, teme, značenje)* u maju 2010. godine pod mentorstvom prof. dr Ljiljane Pešikan Ljuštanović. Uspešno je odbranila doktorsku disertaciju u decembru 2015. godine, pod nazivom *Simboli romske usmene poezije – zastupljenost i značenje* pod mentorstvom prof. dr Ljiljane Pešikan Ljuštanović. Od školske 2008/9. godine počela je da radi na *Visokoj školi strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”* u Vršcu, gde je izabrana u zvanje profesora strukovnih studija za predmete: *Romski jezik, Književnost za decu na romskom jeziku i Metodika razvoja govora na romskom jeziku gde i danas predaje. Od školske 2015/16. do 2016/17. godine, predavala je Savremeni romski jezik u svojstvu asistenta na Filološkom fakultetu u Beogradu na katedri za orijentalistiku. Članica je Odbora za proučavanje života i običaja Roma u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti u Beogradu od 2013. godine. Zvanje naučne saradnice stekla je 2022. godine na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, gde predaje izborni predmet *Uvod u romologiju* od školske 2023/24. godine.*

Библиографски подаци:

- Савић С. & Александровић М. (2001): *Биографије старих Ромкиња у Војводини*, Футуре публикације, Нови Сад;
- Митро В. & Александровић М. (2003): *Девица да или не*, Футуре публикације, Нови Сад. ID: 187833351;
- Давис Б. & Александровић М. (2005): *Романипен, о културном идентитету Рома*, Care international, ISBN 76-967747-0-X: 109-146;
- Александровић М. (2004): *Обичаји Рома у Војводини: бабиње, свадба, смрт*, Зборник истраживачких радова студената Рома, Центар за интерактивну педагогију: ISBN 86-7526-015-6;
- Александровић М. (2002): *Ромске песме певане у Срему*, Прилози за истраживање традиције Рома у Срему, Футуре публикације, Нови Сад;
- Александровић М. (2011): *Ромске лирске пеме*, Интеркултуралност бр. 1. Завод за културу Војводине. ISSN: 2217-4893: 68-83;
- Александровић М. & Савић С. (2011): *Најфреквентнија лична имена и презимена Рома у Војводини*, Из ризнице мултијезичке Војводине-истраживања личних имена, надимака и презимена у националним заједницама, Педагошки завод Војводине. ISBN: 978-86-80707-43-3:10-23;
- Александровић М. (2012): *Баџила сам јабуку у пећ*, Ромске епско -лирске и лирске песме-старија и нова бележења: класификација, теме, значења, Завод за културу Војводине, Нови Сад. ISBN: 978-86-85083-55-6;
- Александровић М. (2012): *Инклузија ромских ученика у средњим школама у АПВ*, Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције, Српска академија наука и уметности. ISSN 0354-485:377-390;

- Александровић М. (2012): *Поздрављање и ословљавање у ромском језику*, Из ризнице мултијезичке Војводине-Ословљавање и поздрављање у савременим језицима националних заједница у Војводини, Педагошки завод Војводине. ISBN: 978-86-80707-48-8:10-33;
- Ромска књижевност у Војводини, е-часопис *Mediantrop* – Први регионални електронски часопис за медије и културу: <http://www.mediantrop.rankomunitic.org/marija-aleksandrovic-romska-knjizevnost-u-srbiji> <http://www.mediantrop.rankomunitic.org/marija-aleksandrovic-romano-lilaripe-ande-srbija>
- *Ромски језик у основним школама и факултетима у Србији*, е-часопис *Mediantrop* – Први регионални електронски часопис за медије и културу: <http://www.mediantrop.rankomunitic.org/marija-aleksandrovic>
- Александровић М. & Љ. Келемен (2016): *Приручник за Методику развоја ромског језика деце предшколског узраста*, Висока школа струковних студија за васпитаче Михаило Палов, Вршац.
- Александровић М. и група аутора (2016): *Оне инспиришу – Афирмација ромских жена*, Истраживачи Роми, Жабалъ. ISBN 978-86-919957-0-6;
- Александровић М. (2016): *Симбол змије у усменом стваралаштву Рома*, ЛИК-Литература и култура број 2, Андрићград, ISSN 2303-8640;
- Александровић М., С. Коматина & А. Стојановић (2017): *Приручник за васпитаче: Инклузивна и интеркултурална димензија предшколског васпитања*, Висока школа струковних студија за васпитаче Михаило Палов, Вршац, ISBN 978-86-7372-242-9;
- Александровић М. (2016): *Моја породица: сликовница на ромском језику за дјецу од 6-7 година – Munri familija: pinturako lil pe romani chib pale chavora katar 6 dži 7 berš*, Кали Сара-Ромски информативни центар, Сарајево. ISBN: 978-9926-8119-0-7;
- Александровић М. & З. Шаћировић (2017): *Када о Вајо фулавел пе бал, делпе кунa е џар-Када се Ваја чешља, таласа се трава*, Приручник за рад са децом предшколског узраста који су билингвални говорници ромског и српског језика: Вршац. ISBN 978-86-7372-253-5;

Учешће на конференцијама:

- Међународни научни скуп (2010): Промене идентитета, културе и језика Рома у условима планске социјално-економске интеграције, Српска академија наука и уметности, Београд.
- Регионална конференција (2012): *Стандардизација ромског језика за земље бивше Југославије*, Сарајево, Босна и Херцеговина.
- Међународна панел дискусија (2014): *Translator Education and training for Romani at the Third IATIS Regional Workshop – Western Balkans translator and interpreter training*, 25-26 September at the Faculty of Philosophy, Novi Sad.
- International Conference for Activists and Experts (2015): *Classrooms Beyond Race-Inclusive Education for Romani Children*, 5-6 October, Belgrade.
- Међународна дискусија (2015): *Roma Teachers*, 13-14 новембар, Братислава, Словачка.
- Међународна конференција (2016): *Toy Libraries Conference for practitioners working in Roma communities*, Roma education fund, Београд.

- Међународни научни скуп (2016): *Очување, заштита и перспективе ромског језика у Србији, Настава ромског језика на свим образовним нивоима*, САНУ 20-21 октобар, Београд.
- Међународни научни скуп (2017): *Очување ромског језика и културе*, Правопис ромског језика у Србији, 30-31 мај, Шведски институт за језик и фолклор, Стокхолм, Шведска.
- Међународни научни скуп (2018): *Очување ромског језика и културе*, Правопис ромског језика у Србији, 11-14 септембар, Шведски институт за језик и фолклор, Стокхолм, Шведска.
- Међународни научни скуп (2019): *Очување ромског језика и културе*, Правопис ромског језика, 14-17 април, Шведски институт за језик и фолклор, Стокхолм, Шведска.

Акредитовани програми:

- Коаутор и аутор акредитованог програма Завода за унапређивање образовања и васпитања: *Интеркултурализам у вртићу: ромски језик, обичаји и култура*, Каталогски број програма: 284.
- Коаутор и аутор акредитованог програма Педагошког завода Војводине: *Обука за јачање компетенција учитеља ромског језика за изборни предмет: Ромски језик са елементима националне културе*, број решења: 1065.

Школска 2019/20. године

Научни и стручни радови, прикази

- Марија Александровић (2020): *Поезија Слободана Берберског*, Интеркултуралност број 20, стр.130-133. ISSN 2217-4893;
- Марија Александровић (2020): *Ћikalo sikljol te ginavel – сликовница за децу*. Нови Сад: Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, Национални савет ромске националне мањине у Србији и РТВ редакција програма на ромском језику. ISBN 978-86-902600-0-3;
- Марија Александровић, Елдена Станић (2020): *Језичка способност Рома и Ромкиња да уче језике: Стереотип или посебан дар*, у (Г. Гојков, А. Стојановић, ур.) Зборник 25: Комплексност феномена даровитости и креативности – изазови: појединац и друштво”, (стр. 51 – 60). Висока школа струковних студија за васпитаче *Михаило Палов*, Вршац. ISBN: 978-86-7372-281-8, р.51-60.
Доступно на:
<http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/25%20Okrugli%20sto/07%20-%20Aleksandrovic%20Stanic.pdf>

Научни скупови

- Aleksandrović M., Prtljaga J. (2020): *Mental horizons defined by words: the case of the names of plants in Romany language*, The 4th International Conference on Silk Road, Cappadocia/Nevsehir, Turkey, 17-18 december.
- Александровић М. (2020): *Изазови и перспективе ромског језика кроз изборни предмет: Ромски језик са елементима националне културе сажетак у: 26 Округли сто о даровитима: Даровити: Лична и социјална перспектива, Висока*

школа струковних студија за васпитаче *Михаило Палов*, Вршац. Доступно на линку:

<https://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/26%20Okrugli%20sto/default.htm>

Учешћа на пројектима и чланство у научним одборима и часописима

- Пројекат: *И то је живот* – представа на ромском језику под покровитељством ОПЕНС-а 2021, УГ „Пхралипе“ – Нови Сад и Високе школе као партнерске организације.
- Пројекат: *Значај биља код Рома* – Јавни конкурс за финансирање научноистраживачких и развојноистраживачких пројеката националних мањина – националних заједница у АП Војводини у 2020; одобрен – члан пројектног тима.
- Member in International Scientific Advisory Board in Roma Research Centre, University of Silesia, Katowice, Poland.

Школска 2020/21 и 2021/22.

Научни и стручни радови, прикази

- Aleksandrović Marija (2020): *Braća, Čudan san, Karankoči i ja, Priče o jeziku*, u: Međunarodna antologija najboljih pesama „Jatagam mala”, Drugi međunarodni romski festival proze i poezije. Beograd: Udruženje romskih književnika, 588-599;
- Александровић Марија (2021): *Изазови и перспективе ромског језика кроз изборни предмет: Ромски језик са елементима националне културе*, у: Гојков Грозданка (ур.) Стојановић Александар (ур.) Даровити: Лична и социјална перспектива. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, 26, 219-226. Доступно на: <http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/26%20Okrugli%20sto/default.htm>;
- Александровић Марија (2021): *Усмена књижевност у одгоју ромске деце*, у: Зорана Опачић (ур.) Зборник 1: Жанрови књижевности за децу и жанровска књижевност. Нови Сад: Међународни центар књижевности за децу Змајеве дечије игре, 104-110. Доступно на: https://zmajevdecjeigre.org.rs/wpcontent/uploads/2021/06/Detinjstvo_01_2021.pdf;
- Aleksandrović Marija, Prtljaga Jelena, Čurčin Ivana (2021): *Simbolika bilja u srpskoj i romskoj nematerijalnoj baštini*, u: Research in Pedagogy, Vol.11, No.1, pp. 311-327. Dostupno na: http://research.rs/wp-content/uploads/2021/06/2217-7337_v11_n01_p311.pdf;
- Aleksandrović Marija (2021): Прича: *Kralj Roma*, u: Međunarodna antologija najboljih pesama, Treći međunarodni festival romske poezije, proze i aforizama „Čubura”. Beograd: Udruženje romskih književnika, 313-317.
- Aleksandrović Marija (2021): *Romskim putevima* (ur. Živana Živanović), prevod monografije na romski jezik. Sremski Karlovci: Romsko udruženje Karlovačke zore.
- Aleksandrović Marija (2021): *E Antologia pale čhavrrikani poezia* [Antologija dečije poezije – prepev sa srpskog na romski jezik], pripremila Antologiju i prepevala sa: Majom Jovanović, Šećom Kolompar i Igorom Dimićem, UK Romski kulturni centar, Kruševac.

- Đurić Rajko, Aleksandrović Marija, Jovanović Zlatomir (2022): Dromarneja lačno djes! – Drabarno pustik pandžtone klasake, Rromani čhib e kotorenca pale nacionalno kultura [Putniče dobar dan! – Čitanka i radni list za peti razred za izborni predmet Romski jezik sa elementima nacionalne kulture]. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Đurić Rajko, Aleksandrović Marija (2022): Jakha e vaktoske – Drabarno pustik thaj bučarimasko lil šovtone klasake, Rromani čhib e kotorenca pale nacionalno kultura [Oči vremena – Čitanka i radni list za šesti razred za izborni predmet Romski jezik sa elementima nacionalne kulture] Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Aleksandrović Marija, Stanić Eldena (2022): Poces usvajanja vokabulara učenika trećeg i četvrtog razreda osnovne škole kroz izborni predmet: Romski jezik sa elementima nacionalne kulture, u: Gojkov Grozdanka (ur.) Zbornik 27: Okrugli sto o darovitima: Samoregulacija i razvoj potencijala darovitih. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače Mihailo Palov, 146-156. Dostupno na: <http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/27%20Okrugli%20sto/default.htm>;
- Aleksandrović Marija (2022): Nava, nava kazom si tumen thava? [Reči, reči koliko imate konaca? – Početnica na romskom jeziku] Novi Sad: Centar za istraživanja i očuvanje kulture Roma.

Учешћа на научним и стручним скуповима и (е)конференцијама, обукама, вебинарима и др.

- 15.03.2021. ZOOM MEETINGS – Промоција књиге *Ромологија* аутора Рајка Ђурића, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије и Висока школа струковних студија за васпитаче "Михаило Палов" у Вршцу;
- 18. 5. 2021. ZOOM MEETINGS – У оквиру међународног пројекта Erasmus+ за јачање капацитета у високом образовању – Keep Educating Yourself (KEY) учесник радионице о анимацији, <https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekat-key-odrzana-onlajn-radionica-o-animaciji/>;
- 64. Саветовање Змајевих дечијих игара: *Усмена књижевност у одгоју ромске деце*, Жанрови књижевности за децу и жанровска књижевност, 10-11. јун 2021, Матица српска, Нови Сад;
- June 4, 2021 Katowice, Poland: *Blessings and curses in Roma culture*, First Online International Seminar “Romanipe-Romani identity” of The European Roma Scientists Network;
- Предавач на *Обуци за наставнике ромског језика са елементима националне културе*, Завод за унапређивање образовања и васпитања, 1-3. октобар 2021. године, Београд; бр. решења: 610-00-00954/2021-07.
- Свенка Савић, Марија Александровић (2021): *Допринос Зорана Мулића развоју балета СНП*, Научна конференција *Допринос Рома култури народа у Србији* 22. октобар Београд САНУ;
- Марија Александровић (2021): *Увођење предмета: Ромски језик са елементима националне културе*, Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине, 5. новембар Београд;
- Марија Александровић (2021): Промоција књиге *Ромологија* аутора Рајка Ђурића, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије и Висока школа струковних студија за васпитаче "Михаило Палов" у Вршцу, 3. децембар Филозофски факултет, Нови Сад;

- Međunarodni skup (2022): „Manjinski jezici u Srbiji i jugoistočnoj Evropi: izazovi i mogućnosti”, Romski jezik u obrazovanju u Srbiji danas: Izazovi i perspektive, Balkanološki institut SANU, Univerzitet u Oslu, 7-8. april Subotica;
- 7. Književni susreti FEMILI, Narodna biblioteka „Dositej Obradović”, 23-24. jun 2022. godine Novi Pazar.
- Aleksandrović Marija (2022): Blagoslovi i kletve u romskoj kulturi kao kolektivno sećanje, Gypsy Lore of Society, SANU 28–30.09. 2022. Beograd.
- Aleksandrović Marija (2022): Rodna dimenzija u čitankama za peti i šesti razred kroz izborni predmet: Romski jezik sa elementima nacionalne kulture, Osmo međunarodna naučna konferenciju „Interkulturalnost i rodna ravnopravnost u obrazovanju 2022”, Pedagoški zavod Vojvodine, Odsek za rumunistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Nacionalni savet rumunske nacionalne manjine, 01. oktobar Novi Sad.
- Aleksandrović Marija, Nikolić Ivan (2022): Interkulturalne kompetencije nastavnika za izborni predmet Romski jezik sa elementima nacionalne kulture, Osmo međunarodna naučna konferenciju „Interkulturalnost i rodna ravnopravnost u obrazovanju 2022”, Pedagoški zavod Vojvodine, Odsek za rumunistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Nacionalni savet rumunske nacionalne manjine, 01. oktobar Novi Sad.

Семинари стручног усавршавања (аутор и реализатор)

- Реализатор обуке: Обука за примену Основа програма – Године узлета – за практичаре *Концепција Основа програма – Године узлета* (аутори: др Драгана Павловић-Бренеселовић и др Живка Крњаја) – одобрен за шк. 2019/20, 2020/21, 2021/22. годину.
- Реализатор обуке: Обука за примену Основа програма – Године узлета – за практичаре *Развијање реалног програма* (аутори: др Драгана Павловић-Бренеселовић и др Живка Крњаја) – одобрен за шк. 2019/20, 2020/21, 2021/22. годину;
- Реализатор обуке: Обука за примену Основа програма – Године узлета – за практичаре *Документовање* (аутори: др Драгана Павловић-Бренеселовић и др Живка Крњаја) – одобрен за шк. 2019/20, 2020/21, 2021/22. годину;
- Аутор и реализатор програма стручног усавршавања Центра за целоживотно учење у Вршцу: *Оспособљавање за рад са децом на ромском језику* (<https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekat-key-centar-za-celozivotno-ucenje/>), Keep Educating Yourself (KEY).

Пројекти

- Смањење додатне рањивости Рома, Ромкиња и других маргинализованих група, изазване пандемијом COVID-19 у 18 локалних самоуправа. Пројекат се реализује уз подршку програма Немачке развојне сарадње „Инклузија Рома и других маргинализованих група у Србији“ који спроводи ГИЗ; У пројекту – стручњак у области ромски културни идентитет, реализација од 01. октобра до 31. децембра 2021.;
- Међународни пројекат јачања капацитета у високом образовању Keep Educating Yourself (KEY), 2018-2021, учесник Ref: 598977-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP пројекат финансiran sredstvima u okviru programa Erasmus+ Capacity Building in Higher Education 2018 EACEA;

Награде

- Међународни фестивал ромске прозе и поезије „Јатаган мала”: Прва награда за кратку прозу 28. јун 2021. године, Београд;

Школска 2023/24. година

Научни и стручни радови, прикази

- Марија Александровић (2022): „Трагом записа ромских народних песама Радета Ухлика”, у: Тибор Варади, Биљана Сикимић (ур.) Зборник: Допринос Радета Ухлика лингвистици и култури Рома. Београд. Српска академија наука и уметности, 55-65.

- Свенка Савић, Марија Александровић (2022): „Композитор Зоран Мулић”, у: Тибор Варади, Драгољуб Ђорђевић, Драган Тодоровић (ур.) Зборник: Допринос Рома култури народа у Србији. Београд: Српска академија наука и уметности, 81-99.

- Марија Александровић (2022): „Страшан лав” и „Плави зец” Душана Радовића у препеву на ромски језик, у: Снежана Шаранчић Чутура (ур.) Зборник 4: Сто година од рођења Душана Радовића, Арсена Диклића, Воје Царића. Нови Сад: Међународни центар књижевности за децу Змајеве дечије игре, 76-85. Доступно на: https://zmajevdecjeigre.org.rs/wpcontent/uploads/2022/12/Detinjstvo_04_2022_color.pdf);

- Marija Aleksandrović (2022): „Rodna dimenzija u čitankama za peti i šesti razred kroz izborni predmet: Romski jezik sa elementima nacionalne kulture”, у: Danijela Radović (ur.) Tematski zbornik 17: Izabrani radovi sa Osme međunarodne konferencije Interkulturalnost i rodna ravnopravnost u obrazovanju 2022. Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine, 59-69.

- Marija Aleksandrović (2023): „Bukvari na romskom jeziku – standard pisma kao preduslov za kvalitetno obrazovanje darovitih“ sažetak u: 29. okrugli sto o darovitima: Kompleksnost darovitosri u kulturi učenja, Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola, Vršac. Dostupno na linku: <http://www.nauka.uskolavrsac.in.rs/wp-content/uploads/2023/05/Zbornik-rezimea-29.pdf>;

- Marija Aleksandrović (2023): „Simboli usmene književnosti Roma – zastupljenost i značenje”. Novi Sad: Centar za istraživanja i očuvanje kulture Roma.

- Marija Aleksandrović (2023): „Kaj garadilo Čikalo? [Gde se sakrio Čikalo?]- Edukativna slikovnica početnih matematičkih pojmova]. Novi Sad: Centar za istraživanja i očuvanje kulture Roma.

Семинари стручног усавршавања (аутор и реализатор)

Realizator: Nastavnici/vaspitači kao nosioci kvalitetnog obrazovanja za svu decu, UNICEF i Ministarstvo prosvete, 25-26. maj, Beograd 2023.